

Reținerea persoanelor la postul de pacificare de pe Nistru în atenția CtEDO

La 16 mai 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a comunicat Guvernelor de la Chișinău și Moscova cauza ***Manole și Postica vs. R.Moldova și Federația Rusă.***

Cauza se referă la reținerea de către soldații ruși a trei persoane și deschiderea ilegală a focului din arma automată marca Kalașnikov, fără avertisment, creând pericol real pentru viața și integritatea fizică a zeci de oameni pașnici.

La 19 iulie 2005, la ora 20.10 doi membri ai Asociației Promo-LEX, (Ion Manole și Alexandru Postica) și încă o persoană care nu e reclamant în cauza dată, deplasându-se de la Coșnița spre Chișinău, au fost reținuți la un „post de menținere a păcii”, pe motiv că ar fi fotografiat un panou publicitar din

apropierea postului nr. 9 cu inscripția „Drum bun – Raionul Dubăsari”. Un ofițer rus, care îndeplinea funcția de șef al grupului de militari a cerut ca filmul din aparatul de fotografiat să fie distrus.

Membrii Promo-LEX au rugat ofițerul rus să întocmească actele procesuale în legătură cu această solicitare, însă acesta a devenit foarte agresiv, bruscând și amenințând persoanele reținute și solicitând la telefon prezența superiorilor săi din Dubăsari.

Chiar după ce la fața locului au venit mai mulți reprezentanți ai structurilor de forță și martori de la diverse organizații, militarii ruși au continuat să manifeste un comportament agresiv față de oamenii pașnici prezenți la fața locului și în ciuda insistenței acestora, soldații refuzau să deblocheze automobilul persoanelor reținute abuziv. La un moment dat, fără vreun motiv și fără a avertiza persoanele și polițiștii de la fața locului soldatul rus a tras două rafale în regim automat din arma din dotare. Intervenția profesionistă a unui polițist din cadrul poliției rutiere din raionul Dubăsari a reușit să evite un incident grav, care se putea solda cu victime.

Incidentul a fost soluționat abia după miezul nopții, prin eforturile comune ale reprezentanților structurilor naționale și autorităților constituționale centrale și locale, precum și datorită reacției prompte a jurnaliștilor, societății civile și ale multor localnici din raionul Dubăsari, care au reușit deblocarea traficului și eliberarea automobilului reprezentanților Promo-LEX, fără ca cei care au operat reținerea să întocmească vre-un proces verbal în acest sens și să justifice prin decizii legale comportamentul lor.

În fața Curții, reclamantii au invocat violarea drepturilor sale prevăzute de Articolele 3, 5 § 1 și 13 ale Convenției.

Curtea a adresat părților întrebări legate de existența sau

inexistența violărilor sub aspectele descrise.

Potrivit unei practici noi, examinarea dosarelor la CtEDO are loc în două etape: *non-contencioasă* – unde se acordă posibilitate părților să soluționeze pe cale amiabilă cauza și procedura *contencioasă* – unde părțile vor avea posibilitate să prezinte observațiile sale în cazul în care împăcarea eșuează.

Pentru prima etapă, Președintele Secției a decis să acorde părților un termen până la 18 septembrie 2019, pentru a decide dacă părțile reglementează sau nu cauza în mod amiabil.

Subliniem că acesta nu este unicul caz când pacificatorii ruși au deschis abuziv focul împotriva civililor. Apelurile din perioada 2005-2012 ale Asociației Promo-LEX privind rostul, amplasarea și reglementarea clară a prezenței acestor trupe înarmate în interiorul teritoriul controlat de autoritățile constituționale au fost ignorate. Astfel, la 1 ianuarie 2012, un soldat de la același post de pacificatori a împușcat mortal un tânăr de numai 18 ani din localitatea Pârâta.

Asociația Promo-LEX reiterează demersurile privind necesitatea unei analize și a discuțiilor privind relevanța, riscurile și impactul socio-economic și de securitate cel puțin al celor 2 posturi de la Vadul-lui-Vodă, unul dintre care se află pe teritoriul capitalei R.Moldova, mun.Chișinău.

Despre statutul forțelor pacificatoare în dreptul internațional, puteți găsi informații în [studiul](#) elaborat în anul 2015.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

A fost dat startul Campaniei naționale de informare și sensibilizare #ProtejațiFamiliaDeViolență

În contextul Zilei Internaționale a Familiei, Asociația Promo-LEX, Asociația Împotriva Violenței „Casa Marioarei” și Centrul de Rehabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, au lansat Campania națională de informare și sensibilizare „Protejați familia de violență”.

Scopul general al Campaniei este de a spori gradului de informare și conștientizare de către populația Republicii Moldova a problemei violenței în familie, a formelor și consecințelor acesteia, precum și a mecanismelor legale de prevenire și combatere a violenței în familie la nivel comunitar, regional și național.

#Protejați Familia de Violență

Proiectul „Promovarea respectării drepturilor femeilor în Moldova prin combaterea violenței în bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană.

În acest an, Campania este realizată în parteneriat cu Echipele Multidisciplinare Teritoriale din *raioanele* Glodeni, Telenești, Fălești, Anenii Noi, Ialoveni, Cahul, Orhei, Comrat și Ștefan Vodă.

Campania a debutat astăzi, 24 mai 2019, cu un atelier de instruire pentru membrii celor nouă echipe multidisciplinare teritoriale cu privire la rolul acestora în prevenirea și combaterea violenței în familie și despre organizarea și desfășurarea campaniilor de informare și sensibilizare a populației în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

Ulterior, în perioada 29 mai- 25 iunie 2019, echipele multidisciplinare, din raioanele sus-menționate, vor desfășura activități de campanie locale.

„Ideea de bază a Campaniei din acest an, este de a contribui la dezvoltarea capacităților membrilor echipelor multidisciplinare teritoriale în planificarea și desfășurarea campaniilor de informare a populației în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie”, a declarat Andriana Zaslaveț, Coordonatoare de Program, Centrul Memoria.

„Avem o experiență vastă în desfășurarea campaniilor de informare în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și suntem bucuroși să o împărtășim cu colegii din cadrul echipelor multidisciplinare teritoriale”, a menționat Elena Burcă, directoarea Asociației Împotriva Violenței „Casa Marioarei”.

Directorul de Program Promo-LEX, Alexandru Postica, a spus: „Experiența noastră de lucru, precum și statisticile oficiale, arată că, din păcate, fenomenul violenței în familie persistă în Republica Moldova. Astfel, este foarte importantă informarea populației cu privire la acest fenomen și mecanismele legale de prevenire, combatere și sancționare. Oamenii trebuie să conștientizeze gravitatea problemei și să fie mai activi în contracararea acesteia. În acest sens, campaniile de informare a populației sunt binevenite. Credem că echipele multidisciplinare teritoriale sunt cele mai indicate să desfășoare astfel de campanii la nivel local. Anume din aceste considerente am decis să implicăm, în calitate de parteneri locali, echipele multidisciplinare teritoriale”.

Campania este realizată în cadrul Proiectului **„Promovarea respectării drepturilor femeilor în Moldova prin combaterea violenței în bază de gen”**, implementat de către Asociația Promo-LEX, Asociația Împotriva Violenței „Casa Marioarei” și Centrul de Rehabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”,

susținut financiar de către Uniunea Europeană. Obiectivul general al proiectului este de a spori respectarea drepturilor femeilor în Moldova prin combaterea violenței în bază de gen.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Recomandări de îmbunătățire a procesului electoral trasate în cadrul conferințelor post-electorale regionale organizate de Promo-LEX

După lansarea raportului final al Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare 2019 la Chișinău, observatorii Promo-LEX au mers în teritoriu unde au pus în discuție principalele constatări și recomandări ale Raportului. Evenimentul a adunat actorii implicați în acest scrutin parlamentar, reprezentanții administrațiilor publice locale (APL), a organelor electorale, observatori și concurenți electorali înscrși în circumscripția uninominală (CU).

Foto: Conferința post-electorală desfășurată la Chișinău.

În cadrul conferințelor post-electorale desfășurate la Edineț, Bălți, Comrat și Chișinău observatorii Promo-LEX au reiterat că această campanie electorală a fost marcată prin numeroase încălcări, intimidări, instigare la ură și discriminare. La fel, a crescut numărul de cazuri de utilizare a resurselor administrative și de oferire a cadourilor cu tentă electorală alegătorilor, iar concurenții nu au raportat cheltuieli în valoare de cel puțin 5,2 mil. lei pentru campania electorală și alte 3,9 mil. lei pentru campania de colectare a semnăturilor.

Observatorii au mai menționat că nu toți concurenții electorali au dispus de șanse egale în promovarea mesajelor electorale din cauza utilizării masive a resurselor

administrative și oferire a cadourilor cu tentă electorală. Competitivitatea a fost afectată și de abordările diferențiate din partea organelor electorale, dar și a instanțelor de judecată privind înregistrarea concurenților în CU.

Foto: Conferința post-electorală desfășurată la Edineț.

Reprezentanții APL participanți la discuții și-au exprimat nemulțumirea față de calitatea listelor electorale care atestă în continuare diferențe între numărul de alegători din Registrul de Stat al Alegătorilor (RSA) și cel din listele electorale, erori de adrese și prezența persoanelor decedate în liste. Potrivit lor CEC ar trebui să se implice în soluționarea situațiilor problematice, prin consolidarea și permanentizarea funcționarilor responsabili de verificarea calității înscrierilor în RSA.

Dezbaterile pe marginea principalelor probleme constatate de către Misiunea Promo-LEX de Observare a Alegerilor Parlamentare 2019 au subliniat completarea eronată a proceselor-verbale care au marcat procedurile electorale de numărare a voturilor și totalizare a rezultatelor, precum și refuzul neîntemeiat de eliberare a proceselor-verbale observatorilor.

La fel, în timpul discuțiilor au fost evidențiate și alte constatări ale MO Promo-LEX ce se referă la neconcordanțe, inclusiv transportul organizat al alegătorilor și cazurile de încălcare a secretului votului inclusiv prin fotografiere a buletinelor de vot.

Foto: Conferința post-electorală desfășurată la Comrat.

Și recomandările Raportului Final al Misiunii de Observare au fost prezentate în cadrul celor patru conferințe post-electorale. Toate constatările și recomandările formulate de Misiune, pot fi lecturate în raportul publicat pe site-ul Promo-LEX.

Varianta electronică a Raportului în limbile română, engleză și rusă poate fi accesată [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Raport final Promo-LEX: Alegerile parlamentare 2019 marcate de intimidare, utilizarea resurselor administrative și recompense oferite alegătorilor

Asociația Promo-LEX a prezentat bilanțul final al Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare 2019, în cadrul unei Conferințe post-electorale „Concluzii și recomandări ale Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019”.

Principalele îngrijorări ale Asociației sunt: amplificarea cazurilor de utilizare a resurselor administrative, dar și a cazurilor de intimidare a observatorilor Asociației, de generare a mesajelor discriminatorii de către unii concurenți electorali, oferire a cadourilor cu tentă electorală și neraportarea cheltuielilor în valoare de cel puțin 5 200 863 lei.

Alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 au fost organizate în condițiile unui sistem electoral nou – mixt. Organele electorale și-au realizat la nivel corespunzător și în limitele legii atribuțiile, totuși procedurile electorale de numărare a voturilor și totalizare a rezultatelor au fost marcate de completarea eronată a proceselor verbale corespunzătoare dar și refuzul neîntemeiat de eliberare a proceselor verbale observatorilor.

Acțiuni de intimidare a activității Misiunii de Observare Promo-LEX, tendință îngrijorătoare

După 16 misiuni organizate și desfășurate de către Asociația Promo-LEX, este pentru prima dată când monitorizarea

echidistantă a scrutinului a generat reacții negative, aparent coordonate, din partea membrilor CEC, precum și din partea anumitor concurenți electorali.

Normele restrictive și contrare libertății de exprimare prezente în Regulamentul CEC privind statutul observatorilor, care pe fundalul reacțiilor critice și negative din partea funcționarilor electorali și unor concurenți electorali, au dus la anularea conferințelor de presă tradiționale a Misiunii din ziua alegerilor urmează a fi de urgență abrogate.

MO Promo-LEX atrage atenția în mod special și asupra cazurilor izolate de intimidare a observatorilor săi din teritoriu. În pofida tuturor acestor situații, Misiunea a activat transparent, în condiții de respectare a legislației în vigoare și non-partizanat politic.

Partidele politice au fost principalii actori și în scrutinul mixt iar candidatele-femei în continuare nu au fost plasate pe locurile de frunte

La nivel de circumscripție națională alegerile au avut un caracter competitiv, au fost înregistrați toți solicitanții, de asemenea, nu a fost exclus nici un concurent. În cazul unor circumscripții uninominale, competitivitatea a fost afectată de problemele generate de verificarea semnăturilor în liste de subscripție. Subliniem că au existat abordări diferențiate privind înregistrarea din partea organelor electorale dar și a instanțelor de judecată pentru cazuri similare.

Referitor la desemnarea și înregistrarea candidaților, chiar dacă cota minimă de reprezentare pentru ambele sexe de 40% în circumscripția națională a fost respectată, candidatele-femei au fost în minoritate și în acest scrutin. În plus, s-a remarcat tendința de evitare a plasării acestora pe locurile de frunte în liste. Totodată, constatăm o rată mică de participare a candidaților independenți în circumscripțiile uninominale: doar 59 (18%) din totalul de 329 candidați

înscriși.

Utilizarea resurselor administrative și lipsa șanselor egale în campania electorală

Concurenții electorali nu au dispus de șanse egale în promovarea mesajelor electorale din cauza utilizării masive a resurselor administrative. În contextul alegerilor parlamentare, comparativ cu alegerile prezidențiale din 2016, numărul cazurilor de utilizare a resurselor administrative a crescut de peste 8 ori – 536 cazuri. Per concurenți: în 58% a fost vizat PDM, în 21% – PSRM, în 6% – CI, 6 % – Blocul ACUM, 4% – PN.

În opinia Promo-LEX, utilizarea resurselor administrative oferă un avantaj necuvenit candidaților ce fac uz de acest instrument, prejudiciind astfel atât principiul egalității șanselor, cât și libertatea formării opiniei de către alegători.

De asemenea, observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 188 cazuri ce pot fi calificate drept oferire de cadouri cu tentă electorală, cele mai multe cadouri fiind raportate pentru: PPȘ – 37%, PSRM – 36%, PDM – 21% și CI – 4%.

Reflectarea lacunară a mijloacelor financiare relevă un grad redus de transparență

Misiunea de observare a constatat inexistența raportării la capitolul locațiunea sediilor de campanie, a remunerării staff-ului angajat în scop electoral și a voluntarilor/agitatorilor în campanie, a observatorilor și reprezentanților cu drept de vot consultativ în ziua alegerilor. Cuantumul total al cheltuielilor estimate ca fiind neraportate – de cel puțin 5 200 863 lei – arată un grad redus de transparență în reflectarea mijloacelor financiare utilizate și raportate la CEC în sumă totală de 64 066 042 lei.

Ziua Alegerilor parlamentare 2019 marcată de un număr mare de incidente

În urma monitorizării a 2094 de secții de votare din totalul de 2141 constituite, MO Promo-LEX atenționează asupra unui număr mai mare de incidente, comparativ cu alte scrutine – 1118. Cantitativ, cele mai des incidente raportate au fost: deficiențe în liste electorale (129), transportarea organizată a alegătorilor la secții de votare (123) și fotografierea buletinelor de vot sau alte cazuri de nerespectare a secretului votului (107).

Scoatem în evidență o altă tendință din ziua alegerilor parlamentare 2019 – creșterea numărului de incidente privind posibile recompense materiale oferite alegătorilor – 59 cazuri, majoritatea din ele fiind raportate la secțiile de votare unde au votat alegătorii din regiunea transnistreană.

Constatarea unui șir de deficiențe în listele electorale, transmiterea acestora cu întârziere la BESV

O altă problemă nesoluționată pentru procesul electoral din R. Moldova rămâne calitatea listelor electorale care atestă în continuare diferențe între numărul de alegători din Registrul de Stat al Alegătorilor și cel din listele electorale, arondarea eronată a alegătorilor la secții de votare, erori de adrese și prezența persoanelor decedate în liste.

40 % din litigiile în materie electorală examinate în instanțele de judecată au reflectat limitarea libertății alegătorilor de a-și exprima votul

MO Promo-LEX atrage atenția și asupra mecanismului defectuos de soluționare a contestațiilor și litigiilor electorale. Din totalul de 96 de litigii electorale, 39 au fost depuse în ziua alegerilor de către 236 cetățeni aflați peste hotare pe subiectul votării cu buletine de identitate valabile, pașapoarte expirate, precum și votarea alegătorilor fără domiciliu/reședință în cadrul CU, astfel în opinia Promo-LEX a

avut loc limitarea libertății alegătorilor de a-și exprima voința.

Campania electorală a fost afectată de intimidare, incitare la ură și discriminare

Acest scrutin s-a remarcat și prin numărul mare a cazurilor de utilizare a discursului de ură și instigare la ură. Analizând situația din perspectiva tipurilor de exprimare a urii, observăm că în cel puțin 14 cazuri (cca 40%) din totalul de 36 – sunt exploatare prejudecățile sexiste și perpetuate stereotipurile de gen în societate.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

DECLARAȚIE | 10 ani de la evenimentele din 7 aprilie 2009 din Moldova – încă în așteptarea justiției

Republica Moldova marchează 10 ani de la evenimentele tragice din 7 aprilie 2009. În acea zi și următoarele, peste 600 de persoane au fost reținute de poliție după incidentele violente care au avut loc în Chișinău. Dintre cei reținuți și maltratați de forțele de ordine, patru persoane au decedat în condiții suspecte. Statul și-a luat responsabilitatea doar

pentru decesul uneia dintre ele, Valeriu BOBOC, care a decedat din cauza leziunilor primite.

În scurt timp de la violențele din 7 aprilie 2009, [Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului European, Thomas HAMMARBERG](#) și [Comitetul European pentru Prevenirea Torturii \(CPT\)](#) au efectuat vizite în Republica Moldova. Acestea au recomandat autorităților Republicii Moldova luarea unor acțiuni hotărâte, care să asigure principiul de „zero toleranță” față de relele tratamente prin sistemul de justiție penală și să îmbunătățească investigarea relelor tratamente. S-a mai recomandat realizarea unor schimbări sistemice în activitatea poliției și transferul izolatoarelor de detenție a poliției în subordinea ministerului justiției.

La 20 octombrie 2009 Parlamentul a decis [constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea cauzelor și consecințelor evenimentelor de după 5 aprilie 2009](#) și la 8 iulie 2010 [a aprobat raportul Comisiei de anchetă](#). Astăzi cetățenii Republicii Moldova mai au încă întrebări cu privire la investigarea cauzelor și a consecințelor evenimentelor de după 5 aprilie 2009. În același timp, apreciem pozitiv că [Procuratura Generală publică periodic](#) informațiile statistice și gestiunea dosarelor privind evenimentele din aprilie 2009. Această informație ne confirmă despre justiția selectivă și lipsa condamnării ferme a relelor tratamente de instituțiile de stat, la toate nivelurile.

În procesul de înlăptuire a justiției au existat numeroase obstacole, printre care resursele limitate și expertiza insuficientă pentru documentarea și investigarea torturii și a altor presupuse infracțiuni. Sistemul de justiție penală nu a fost adecvat pentru a face față evenimentelor din aprilie 2009. Aceste obstacole au favorizat impunitatea. Multe dintre aceste constatări, încă rămân relevante și acum. Opinia publică încă este în așteptarea unei justiții echitabile, fermitate în pedepsirea celor vinovați de maltratarea protestatarilor, prevenirea pe viitor a abuzurilor și asumarea

intoleranței față de abuzurile care sunt comise de forțele de ordine.

Organizațiile semnatare constată că după 10 ani de la aceste evenimente, investigarea eficientă și sancționarea celor responsabili a eșuat. Constatăm cu regret, că la o anumită periodicitate, forțele de ordine continuă să aplice forța disproporționat, să aplice gaze lacrimogene fără vreo justificare, să se eschiveze să poarte elemente de identificare pe uniforme, în timp ce factorii de decizie și politicienii rămân reticenți în implementarea unor reforme profunde care să asigure reducerea detenției nejustificate, să îmbunătățească condițiile de detenție, să asigure o încredere a justițiabililor în actul de justiție și în acordarea serviciilor de reabilitare, precum și aplicarea unor pedepse adecvate.

Regretăm că nici cele șapte cauze la CtEDO care se refereau la evenimentele din aprilie 2009 (de ex. Taraburca, O.R. și L.R., ș.a.) nu au impulsivat investigarea eficientă și sancționarea adecvată a maltratărilor. În ceea ce privește detenția în condiții proaste, autoritățile întârzie de a construi noua construcție al Penitenciarului nr. 13 și a caselor de arest, transferul izolatoarelor de detenție a poliției în subordinea ministerului justiției și asigurarea independenței serviciului medical din instituțiile de detenție. În același timp, constatăm că legea penală (materială și procesuală) a fost îmbunătățită la multe capitole. Competențele unor instituții au fost consolidate și dotarea cu tehnică (de intervenție, de expertiză, ș.a.) a fost îmbunătățită esențial.

Dintre persoanele acuzate de maltratare, doar două sunt de rang înalt – fostul ministru de interne Gheorghe PAPUC, condamnat la o amendă penală în mărime de 20.000 lei, iar fostul comisar general al mun. Chișinău, Vladimir BOTNARI a fost achitat. [Aceste pedepse sunt prea blânde.](#)

Constatăm că multe persoane cu funcții de răspundere sau de

decizie din poliție, procuratură sau instanțele judecătorești sau alte instituții responsabile de evenimentele din aprilie 2009, și-au păstrat funcțiile sau chiar au fost promovate. Unii dintre aceștia dețin la moment sau au fost promovați în cele mai înalte funcții din stat, inclusiv în Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Constituțională. Aceasta a fost făcută de aceeași clasă politică care a condamnat impunitatea și și-a asumat o politică de „zero toleranță” împotriva rețelilor tratamente.

Vom asista în continuare instituțiile de stat de a implementa recomandările instituțiilor internaționale asumate în legătură cu evenimentele din aprilie 2009 și angajamentele de reformare a sectorului justiției. Continuarea aplicării aresturilor la o rată foarte înaltă, lipsa unui sistem medical independent, acțiunile modeste de a îmbunătăți condițiile de detenție, aplicarea nejustificată a mijloacelor speciale de forțe de ordine și justiția selectivă, alimentează un sentiment că eforturile depuse de stat până acum nu au avut un impact descurajant împotriva abuzurilor.

Organizațiile semnatare:

Centrul de Resurse Juridice din Moldova,

Amnesty International Moldova ,

Asociația „Promo-LEX”,

CRVT „Memoria”,

Veronica MIHAILOV, avocată

Natalia MOLOȘAG, avocată,

Veaceslav ȚURCAN, avocat,

Ambasada Drepturilor Omului,
Comunitatea „WatchDog.MD”,
Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
(IDIS Viitorul),
Transparency International Moldova,
Olesea DORONCEANU, avocată,
Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova (IDOM),
Institutul de Politici Publice (IPP),
Centrul de Informații GENDERDOC-M,
Terra-1530,
Foundation Est- Europeană,
Centrul National de Mediu,
A.O. BIOS,
Asociația pentru Politica Externă (APE),
Asociația Presei Independente (API),
Institutul de Politici și Reforme Europene (IPRE),
Centrul de Informare in Domeniul Drepturilor Omului (CIDO),
Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT),
Centrul National al Romilor,
Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD).

Problemele constatate de Promo-LEX privind respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană

Astăzi, 26 martie 2019, în cadrul unei conferințe științifice-practice cu participare internațională, Asociația Promo-LEX a lansat **Raportul semestrial – „Drepturile Omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”**. Acesta include constatările cu privire la situația din stânga Nistrului în domeniul drepturilor omului, pentru perioada iulie – decembrie 2018.

Promo-LEX a analizat acțiunile autorităților constituționale ale Republicii Moldova, Federației Ruse, organizațiilor internaționale, dar și ale administrației secesioniste de la Tiraspol. Totodată, a monitorizat gradul de evoluție a angajamentelor asumate în comun de către autoritățile constituționale de la Chișinău și administrația de la Tiraspol

prin analiza evenimentelor legate de procesul de negociere, accentuând unele concluzii relevante.

Raportul relevă faptul că problematica drepturilor omului în regiunea transnistreană nu a fost pe agenda discuțiilor publice în activitatea Președinției, iar în cea a Parlamentului, a fost abordată doar în câteva rânduri. Ceva mai dinamică a fost activitatea Guvernului în domeniu.

Cu toate acestea, cu referire la unele decizii protocolare care au fost semnate în cadrul negocierilor încă în la finele anului 2017, se constată că acestea nu au fost de natură să asigure o realizare eficientă a obiectivelor propuse. Spre exemplu respectarea dreptului la proprietate în cazul fermierilor din r. Dubăsari, nu a fost realizată pe deplin, deoarece revenirea la mecanismele din 2006 nu sunt de natură să asigure pe deplin realizarea dreptului de proprietate a deținătorilor terenurilor acaparate de către administrația secesionistă. Soluțiile propuse în vederea realizării protocolului cu privire la funcționarea instituțiilor cu predare în limba română, de asemenea nu sunt de natură să asigure realizarea pe deplin a dreptului la educație în regiunea transnistreană.

Experții aduc probe ale suportului necondiționat al Federației Ruse pentru administrația secesionistă. Spre exemplu, Grupul Operativ al Trupelor Ruse continuă să promoveze și să implice populația din regiune în activități cu caracter militar. GOTR pe lângă exercițiile militare comune cu reprezentanții așa numitei armate din regiune, au deschis primele "tabere militar-patriotice" pentru copii care vor studia discipline militare. Astfel, GOTR își depășește limitele competențelor statutare asumate de a asigura paza unor obiective militare și de fapt promovează militarismul în regiune. Raportul evidențiază și alte elemente ale controlului absolut asupra administrației secesioniste, precum și lipsa de reacție adecvată din partea autorităților Republicii Moldova față de aceste elemente.

Raportul conține două analize succinte ale unor probleme sistemice, prima problemă ține de schimbul de date între unele instituțiile ale Guvernului RM și entitățile nerecunoscute din regiune. Cea de a doua analiză subliniază impactul negativ al unor modificări în regiune ce a determinat limitarea spațiului de activitate a societății civile în regiunea transnistreană.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Protestatarii care manifestau

pașnic în fața sediului Judecătoriei, stropiți cu gaze lacrimogene

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea cu privire la acțiunile forțelor de ordine de la întrunirea desfășurată azi în fața sediului Judecătoriei Orhei.

Poliția a stropit cu gaze lacrimogene protestatarii care manifestau pașnic în fața sediului Judecătoriei. Considerăm că aplicarea gazelor lacrimogene a fost o măsură disproporționată îndreptată împotriva manifestațiilor, care nu prezentau nici un fel de pericol pentru autospecială sau pentru forțele de ordine.

Menționăm că la protest participau circa 40 de persoane, iar cei circa 20 de polițiști prezenți erau suficienți pentru a asigura manevrele necesare fără a aplica mijloace speciale.

Reiterăm, de asemenea, îngrijorarea privind lipsa însemnelor de identificare individuală pe uniformele forțelor de ordine, lucru care face aproape imposibil tragerea la răspundere a ofițerilor care încalcă legea.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

**Rusia obligată să prezinte
informația cu privire la
executarea măsurilor
individuale și generale,
inclusiv achitarea
despăgubirilor morale în
cauza școlilor cu predare în
grafia latină**

În perioada 12-14 martie 2019, la Strasbourg a avut loc reuniunea 1340 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, la care s-a discutat mersul executării Hotărârilor CtEDO.

În cadrul ședinței, Comitetul de Miniștri și-a manifestat regretul față de faptul că autoritățile ruse nu au prezentat nici-o propunere privind modul de executare a deciziei CtEDO, în cazul Catan și alții împotriva Federației Ruse, până la sfârșitul lunii februarie 2019.

Totodată, Consiliul Europei a solicitat autorităților ruse să continue în mod activ dialogul constructiv întreprins în cooperare cu Comitetul de Miniștri și cu Secretariatul și să prezinte până în septembrie 2019 propuneri concrete sub forma unui plan de acțiune, inclusiv în ceea ce privește achitarea despăgubirilor morale celor 170 de reclamanți cărora statul rus le datorează câte 6000 Euro fiecăruia. Mai multe detalii vedeți

aici: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680937585

Amintim că la 19 octombrie 2012, Marea Cameră a CtEDO a pronunțat în ședință deschisă Hotărârea în cauzele Catan și alții 27 c. Moldovei și Rusiei, Caldare și alții 42 c. Moldovei și Rusiei, Cercavschi și alți 98 vs Moldova și Rusia, prin care a constata violarea dreptului la educația a celor 170 de reclamanți, elevi și părinți din școlile cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană.

Cazul se referă la încălcarea dreptului reclamanților la educație, 170 de elevi sau părinți ai elevilor școlilor cu predare în limba română, situate în regiunea transnistreană a Republicii Moldova. CtEDO a constatat că administrația secesionistă a întreprins măsuri de intimidare, presiune asupra elevilor, inclusiv au adoptat acte locale normative prin care au criminalizat folosirea grafiei latine. Apogeul persecuțiilor școlilor cu predare în limba română a constituit evacuarea sau vandalizarea clădirilor instituțiilor de învățământ, arestarea părinților și agresarea copiilor. Astfel în anul 2002 a fost evacuat Liceul "Ștefan cel Mare" din or. Grigoriopol, iar în anul 2004 Liceul "Alexandru cel Bun", Liceul "Lucian Blaga" și Liceul "Evricea" au fost vandalizate

și unele sedii chiar evacuate de către miliția transnistreană.

Subliniem că, în perioada 5 – 6 martie 2019, cu câteva zile înaintea celei de-a 1340 reuniuni a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, reprezentanții Asociației Promo-LEX împreună cu un director al unei instituții de învățământ din stânga Nistrului cu predare în limba română, în cadrul unei colaborări cu European Implementation Network au efectuat o vizită la Strasbourg. În timpul vizitei au participat la o serie de întâlniri cu factorii de decizie din cadrul Comitetului de Miniștri și al Consiliului Europei, explicând seriozitatea situației cu privire la educația în regiunea transnistreană.

Decizia Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind cazul Catan și alții împotriva Federației Ruse o găsiți [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Republica Moldova condamnată la CtEDO pentru formalism excesiv în procesul de înfăptuire a justiției

La 5 martie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza [Negură și alții v. Republica Moldova \(app. No. 16602/06\)](#).

Circumstanțele cazului

Circumstanțele cazului se referă la un grup de antreprenori care au obținut de la administrația publică locală (APL) a orașului Leova, dreptul de a desfășura activitate comercială. Antreprenorii au obținut patente care le ofereau dreptul de a vinde diferite bunuri la piața din localitate. Reclamanții își desfășurau activitatea pe teritoriul unei piețe private de luni până sâmbătă. În orașul Leova, în zilele de duminică, mai activa o piață care aparținea autorităților publice (U.).

Proprietarul pieței private și reclamanții au solicitat administrației publice locale de a modifica graficul de activitate al acestei piețe, de marți până duminică astfel, luni să fie zi liberă. Administrația publică locală a refuzat cererea proprietarului pieței și reclamanților, invocând nerespectarea diferitor norme sanitare, tehnice, etc. În aceste circumstanțe, mulți antreprenori au fost obligați să activeze și în cadrul pieței publice (U.), suportând astfel cheltuieli suplimentare și suferind din cauza condițiilor de muncă rudimentare care existau pe teritoriul pieței publice (U.).

Reclamanții au solicitat și Consiliului local și primarului să anuleze decizia prin care au refuzat în modificarea graficului. La 2 martie 2005 și respectiv 12 mai 2005, Consiliul local și primarul au refuzat cererea reclamanților prin care a fost solicitată anularea deciziei.

Două săptămâni mai târziu, 191 de antreprenori, inclusiv reclamanții (87 la număr), au inițiat proceduri judiciare în instanța de contencios administrativ. Reclamanții au declarat că decizia APL a afectat drepturile lor, iar scopul real urmărit de APL a fost protecția intereselor pieței publice. Ei au anexat copia plângerii prealabile adresate consiliului (4 aprilie 2005) și răspunsul primarului (12 mai 2005). La 5 iulie 2005, judecătoria Leova a admis cererea reclamanților. Instanța a decis că activitatea în ziua de duminică a pieței

private nu ar cauza probleme legate de trafic sau starea sanitară, așa cum a fost indicat în decizia APL. De asemenea, instanța de judecată a dispus compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 15.000 lei suportate de reclamanți.

Consiliul local Leova a atacat cu apel hotărârea judecătoreiei Leova. Prin decizia Curții de Apel Cahul din 20 Octombrie 2005 (definitivă și irevocabilă la acel moment), a casat hotărârea judecătoreiei Leova din 5 iulie 2005 și a decis să scoată de pe rol plângerea reclamanților. Instanța de apel a afirmat că reclamanții au adresat cererea prealabilă către primar, deși refuzul a fost emis de Consiliu local. Instanța de apel a mai statuat că reclamanții nu mai aveau dreptul să conteste decizia Consiliului din 2 martie 2005.

Constatarea CtEDO

Reclamanții au statuat în fața CtEDO că dreptul lor la acces la o instanță garantat de art. 6.1 CEDO a fost încălcat prin decizia Curții de Apel Cahul, de a scoate de pe rol plângerea reclamanților. Plângeri prelabile cu același conținut au fost expediate de către reclamanți în adresa Consiliului și Primarului. Astfel, au existat tentative de a soluționa problema pe căi extrajudiciare. Totodată, reclamanții au mai comunicat că din cauza că Consiliul și Primarul aveau o cancelarie comună, au fost comise mai multe confuzii.

Astfel, CtEDO a constatat că Curtea de Apel Cahul a luat o poziție formalistă față de acțiunea reclamanților iar cererea lor preliminară fusese adresată autorității competente. Curtea de Apel a ignorat cealaltă cerere, adresată autorității competente, care a fost și anexată la acțiunea lor. Această hotărâre a condus la refuzul de a examina cazul reclamanților, chiar dacă aceștia au respectat toate cerințele legale pentru depunerea acțiunii în instanță. Prin urmare, CtEDO a constatat că dreptul reclamanților de acces la o instanță a fost astfel restrâns fără nicio bază legală.

Promo - LEX

Proiectarea documentelor și a site-urilor web

**LISTA PERSOANELOR
RESPONSABILE DE VIOLAREA
DREPTURILOR OMULUI ÎN
REGIUNEA TRANSNISTREANĂ**

CHIȘINĂU 2019